

Nr 5.

Av herr **Frändén m. fl.**, om anslag till hushållningssällskapet i Jämtlands län.

Vid fjolårets riksdag avtog riksdagen en motion om efterskänkandet till Svegs kommun i Härjedalen av arvsskatten från den s. k. Lindskogska fonden på kronor 86,660:—.

Från Svegs hushållningskrets har till undertecknad Frändén ankommit en skrivelse med bl. a. följande innehåll.

Härjedalen är, som alla känna till, en ytterligt fattig provins, skogen, som skulle vara det karga jordbrukets stöd, ligger till cirka 80 proc. i stora bolags händer, och arbetsförtjänsterna ha genom det tryckta läget på trävarumarknaden varit mycket dåliga under de sista åren. Bolagens odlade jord har under de senaste 50 åren skötts av arrendatorer, och på grund härav samt även på grund av den karga jordmänen har jordbruket under dessa år ej stått på någon högre nivå, avkastningen har varit minimal, och provinsen har ej ens kunnat vara självförsörjande i fråga om ladugårdsprodukter. Något jordbruksintresse i egentlig mening har ej förelegat annat än hos de få självägande bönderna. Under den allra sista tiden har emellertid en glädjande omsvängning ägt rum, bolagen hava för rimliga priser försålt arrendegårdarna med husbehovsskog till arrendatorerna; sålunda ha endast inom Svegs socken 40 arrendatorer blivit självägande, och ett allt större jordbruksintresse har kunnat förmärkas. Men situationen för dessa småbönder är dock ej ljus. Egnahemslånen måste amorteras och förräntas, och någon skog till avsalu finnes ej. Det är även svårt mången gång för dem att få avsättning för ladugårdsprodukterna. Men för närvarande finns det en enastående god vilja hos alla Härjedalens jordbrukare att förbättra situationen; sålunda har ett andelsmejeri med andelar om 25:— kr. börjat uppföras i Sveg, vilket i första hand avser att förse Svegsmons municipalsamhälle med smör och mjölk. I detta mejeri hava tecknats andelar från bönder i Svegs socken 206,

„	„	„ Älvros	31,
„	„	„ Lillhärdal	98,
„	„	„ Vemdalen	95,
„	„	„ Linsäll	76.

Inalles 506 andelar med en andelssumma på 12,650:— kronor. Penningbristen hos dessa småbrukare, som tecknat andelarna, är dock så stor, att man nödgas beräkna, att endast 60 à 70 proc. av andelsbeloppen kunna betalas. Mejeriet, som kommer att kosta cirka 45,000:— kr., måste därför byggas på upplånade

medel, vilket ju i framtiden kommer att hålla mejeriets driftkostnader höga och härigenom ytterligare försämra producenternas ställning. Enär kostnaden för dessa småbrukare för att producera mjölk måste vara avsevärt högre än för jordbrukare i lyckligare lottade landsändar, förstår man, att deras situation måste vara brydsam.

Härjedalsdonatorn Olof Lindskog, som under ett helt långt liv sparade och slet ont för att kunna hjälpa sin hembygd och som väl insåg och behjärtade ovan berörda förhållanden, anförde i sitt testamente, att statsmakterna borde beakta, att donationen avsåg att upphjälpa jordbruket i Sveriges sannolikt fattigaste provins, och på grund härav efterskänka arvsskatten, vilket dock som bekant ej vann vederbörandes bifall, men det vill dock synas, som om riksdagens uttalade farhågor för konsekvenserna av ett bifall varit fullständigt obefogade med hänsyn till donationens säregna och behjärtansvärda art. Statsmakterna hava ju gått in för stora understöd till trävaruindustrien i Norrbotten; vore det ej en konsekvent rättvisa, att fattiga jordbrukare ej berövades, vad de erhållit som privat gåva av en barmhärtig man ur deras egna led?

Som emellertid arvsskatterestitutionen är avslagen av riksdagen, kan denna fråga ej upptagas till förnyad behandling; däremot synes det endast vara en billig rättvisa mot det fattiga Härjedalen, att dessa stora skattemedel komma provinsen till godo.

Med stöd av det anförda och med den kännedom, vi hava om det ekonomiska förhållandet i Härjedalen, våga vi vördsamt hemställa,

att riksdagen ville besluta att bevilja kronor åttiosextusensexhundrasextio (86,660), som ställas till hushållningssällskapets i Jämtlands län förfogande på sådant sätt, att kronor 35,000:— måtte få användas för uppförande av det tilltänkta mejeriet i Sveg och att återstoden kronor 51,660:— av sällskapet användas i enlighet med sällskapets stadgar för främjandet av jordbruket i Härjedalen.

Stockholm den 15 januari 1931.

A. O. Frändén.

J. P. Johansson.

H. Andersson.
